JAARGANG 7 No. 4.
DECEMBER 1960.

"Coolia"

CONTACTBLAD VAN DE

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

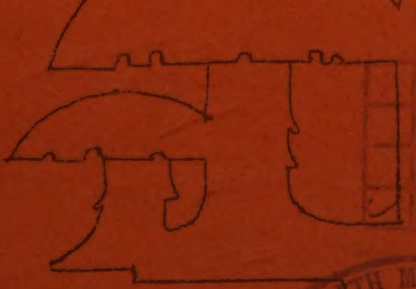

REDACTEUR P.B. JANSEN, MEERTEN VERHOFFSTR. 9, BREDA.

COMMONWEALTH MYCOLOGICAL INSTITUTE
23 DEC 1960

HET TWEEDE EUROPESE MYCOLOGISCHE CONGRES

Dit congres, dat van 29 augustus tot 4 september 1960 duurde en in Tsjechoslowakije werd gehouden, begon en eindigde in Praag.

De Nederlandse deelnemers waren de heren C. Bas, J. van Brummelen, M.A. Donk, G.L. van Eyndhoven, R.A. Maas Geesteranus.

Des avonds 28 augustus werden de buitenlandse gasten - ongeveer 250 uit bijna alle Europese landen - officieel ontvangen. Zij werden toegesproken, daarna overvloedig gevoed en gelaafd, en tenslotte vrij gelaten om zich met elkaar te onderhouden.

Het officiële gedeelte bevatte naast voordrachten ook zeer vele excursies, o.a. brachten we op 2 sept. een bezoek aan de paddestoelen tentoonstelling te Brno, die vooral opviel door de schitterende collectie Polyporaceae.

Nadat op 4 sept. het congres was gesloten, keerde het grootste aantal deelnemers naar huis terug. Een groep van 40 personen, waaronder G.L. van Eyndhoven, vertrok echter per nachttrein uit Praag naar de Hoge Tatra, een derde groep van ong. 25 mensen, waaronder de andere Nederlanders en de meeste jonge Tsjechische mycologen, ging, eveneens per nachttrein, naar de Lage Tatra. Van 5-10 sept. hield men hier verblijf in Hotel Sdriečko, op 1200 m gelegen in het centrum van de Lage Tatra. Van hieruit werden vele excursies gehouden in de nabijheid (zwaar bebost, sterk geaccidenteerd terrein) maar ook naar verder weg gelegen plaatsen, zoals Demänovska dolina (dolina - dal).

Op 10 sept. vertrokken we weer per nachttrein naar Praag.

Doordat ieder der Nederlanders zijn eigen stel electrische droogapparaten meegenomen had, kon er een grote en waardevolle collectie materiaal mee terug gebracht worden. Het gaf telkens weer reden tot verbazing te merken, hoe weinig Europese mycologen er aan denken om materiaal te bewaren, en hoe weinig de enkelen, die daar wel aan denken, van te voren overwogen hebben, op welke manier zij hun vondsten het beste kunnen conserveren.

Rijksherbarium, Leiden. R.A. Maas Geesteranus.

LEUKE VONDSTEN

Een aardige vondst, voor mij althans, vormde dit jaar in september vele exemplaren van Helvella pezizoides, waarvan bijgaande tekeningen een beeld geven. Deze Helvella's werden gevonden in een somber Douglas sparrebosje, waarvan de bodem uit leem bestaat, in de omgeving van Dorst (N.B.). Dit paddestoelenparadijsje bevatte in september vele ascomyceten, t.w. grote bruine bekerzwammen, Peziza badia, enkele witte kluifjeszwammen, Helvella crispa, talrijke zwarte kluifjeszwammen, Helvella lacunosa en vele exemplaren Helvella pezizoides. Aanvankelijk lagen deze laatste met de schoteltjes op de grond, terwijl in de grond een wit steeltje stak. Eerst denk je met een bekerzwammetje te doen te hebben, daarna met Macropodia macropus. Een week later was er een heel veldje van ontstaan en nu met de kort behaarde steeltjes boven de grond. De steeltjes waren nu ook zwart. De buitenzijde der schoteltjes is bezet met roetige korte haartjes en de binnenkant, de hymenium-laag, is rookkleurig blauwgrijs. Aan twee zijden gaat het schoteltje wat uitzakken. Soms zelfs raken ze daarbij de steel. Dit aardige ding mag volgens Ricken wel tot de zeldzame soorten gerekend worden.

Een goede vangst vormde tevens Tricholoma acerbum, waarvan er een hele troep voorkwam in een vochtig jong loofbos nabij Seters (N.B.). Op enige afstand gelijken ze op Paxillus. De rand van de strokleurige hoed is enigszins gestreept, duidelijk ingerold en wat kleverig. Het zijn forse exemplaren met een hoed tot 13 cm. De bleke dikke rolronde steel is, Tricholoma eigen, veel korter. Merkwaardig is, dat de huid van de steel gemakkelijk afstroopbaar is. De top van de steel

1 x

1 x.

Helvella pezizoides.

bezit fijne geelachtige puntjes. De lamellen zijn bleek tot tenslotte licht chocolade-kleurig. In Maublanc vindt men er gekleurde afbeeldingen van.

H. Rijkhoek. Drimmelen (N.B.)

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

COPRINUS NARCOTICUS Batsch ex Fr.

In 1953 groeiden in onze tuin enkele kleine inktzwammetjes, die er op het oog niet bijzonder uitzagen. Opvallend was echter een eigenaardige stank, die al van verre te ruiken was. Onmiskenbaar kwam deze geur, zoiets van bedorven carbid (acetyleen-achtig), van deze 5-10 cm. hoge paddestoeltjes. Het hoedje was bruin-gelig tot geelgrijs en aanvankelijk geheel melig. Later vervloeide het.

De determinatie geschiedde eigenlijk vooral op de afschuwelijke geur. De mij ter beschikking staande determineer werken kenden maar één soort, n.l. Coprinus narcoticus, die dit verschijnsel vertoont.

Ricken meent, dat deze zwam "durch den starken Geruch von allen leicht zu unterscheiden ist".

Konrad en Maublanc (les Agaricales) zijn van dezelfde mening.

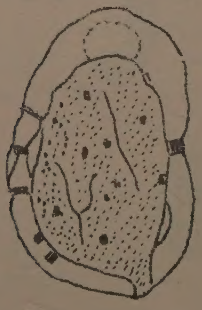

Spore van Coprinus narcoticus in zijn perispore. 2000 x

Ricken (die Blätterpilze) citeert Batsch: Hat einen äusserst beschерlichen, den Kopf einnehmenden Geruch, und, ehe ich jhn noch abgemalt hatte, fühlte ich schon heftige Kopfschmerzen.

Dat kwam inderdaad prachtig uit, want de stank was drukkend en benauwend.

Later kreeg ik de beschikking over de "Flore" van Kühner en Romagnesi. Deze vermelde 2 soorten "geurende" inktzwammen, behalve Copr. narcoticus

ook nog Copr. radicans Romagn. Deze heeft echter een sterke wortel, die in mijn exemplaren beslist afwezig was. Daar de bewuste inktzwam vele malen achtereen op verschillende plekken in mijn tuin te voorschijn kwam, kon ik dat nauwkeurig vaststellen.

Volgens Kühner en Romagnesi heeft Copr. narcoticus, die zij "sensu Lange" noemen, een merkwaardige spore, voorzien van een dikke perispore, die zich vooral duidelijk vertoont bij behandeling met ammoniak of zwavelzuur. Dit kenmerk was onmiskenbaar aanwezig. Lange beschrijft deze paddestoel als iets kleiner dan de exemplaren uit Delfgauw en iets grijzer, gelijkend op Copr. stercorarius, maar gekenmerkt door de geur. Lange geeft als sporematen: 12-13½ x 6½ mu, mijn vondsten hadden 10-14 x 6-7 mu, Ricken (naar Saccordo) geeft 10-12 x 5-6 en de Flore 10-13 x 5-6 mu.

Kühner en Romagnesi wijzen er in hun discussie op, dat de groep, waar Copr. narcoticus toe behoort, nauw verwant is met Copr. stercorarius. Maar de gehele groep is nog onvoldoende geanalyseerd. We kunnen dus moeilijk anders doen dan de tenaamstelling als een voorlopige beschouwen.

Hoewel ik nauwlettend op deze merkwaardige inktzwammen heb gelet, zijn ze na 1953 niet meer in mijn tuin verschenen. Exciccaten van deze vondst zijn in het Rijksherbarium aanwezig.

Delfgauw 15 sept. 1960. H.J. Hueck.

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

E X C U R S I E   H E E Z E

De excursie naar het Heezer Bos op 9 oct. 1960 mag zeer geslaagd heten. Onze Voorzitter had de reis van Haarlem ondernomen, het echtpaar Bels was uit Horst gekomen, van de actieve paddestoelen werkgroep Eindhoven waren 6 leden aanwezig en met ondergetekende waren er dus 10 deelnemers.

Het Heezer bos was nog zeer rijk aan fungi, van de

vervolg op pag 47.

DE EXCURSIES IN 1960

Dit jaar heeft de N.M.V. het gewaagd het excursieprogramma aanzienlijk uit te breiden in vergelijking met voorgaande jaren.

Het idee hier achter was dat de N.M.V. meer gelegenheid moest bieden aan leden en belangstellenden om onder goede leiding mycologische veldkennis op te doen. Het ziet er echter naar uit, dat de pessimisten onder ons gelijk krijgen. Uit de opkomsten op de excursies blijkt, dat de meeste leden van de N.M.V. geen behoefte hebben aan meer dan één à twee excursies per jaar en dat een groot aantal van hen zelfs niet naar een excursie komt als deze dicht bij huis gehouden wordt en er slechts een zaterdagmiddag mee gemoeid is. Dat er op een deel van de excursies, de beide weekendexcursies buiten beschouwing gelaten, toch een redelijke opkomst was, kwam mede door de belangstelling van buitenaf (leden van de K.N.N.V. en introducé's).

In het totaal hebben ± 80 personen aan de 8 door de N.M.V. georganiseerde excursies deelgenomen waarbij inbegrepen ± 25 niet-leden. Het weekend in Leersum (15/16 okt.) had de grootste opkomst n.l. 24 personen. Het weekend van de Floracommissie in Beilen (24/25 sept.) telde 10 deelnemers. Het aantal deelnemers aan de overige excursies varieerde van 4-14 (waarvan 3-6 leden van de N.M.V.!)

Vooral teleurstellend was, dat de vier zaterdagmiddag-excursies bij de grote steden, gemiddeld slechts 4 à 5 leden van de N.M.V. aantrokken. Aan de terreinkeus ligt het niet, want het Amsterdamse bos, de Kralingerhout enz. zijn mycologisch gezien zeer interessant.

Het excursiebeleid zal op de volgende jaarvergadering nog eens grondig besproken moeten worden.

In de hieronder volgende verslagjes zijn de soorten welke werden geconserveerd in het Rijksherbarium te Leiden, gemerkt met een uitroepteken.

17 september:

Amsterdamse bos (8 deeln.). Op het moment dat de excursie gehouden werd, waren er weinig paddestoelen. Vroeger in de zomer was de zwammenflora veel rijker. Enkele vermeldenswaardige vondsten zijn:

Galactinia succosa	Macropodia macropus
Helvella crispa (o.a. zeer groot exempl.)	Pluteus cinereofuscus
Lepiota subincarnata	Rutstroemia firma

Enkele gewone soorten waren van belang omdat deze aantonen dat het bos (of de bodem?) een zekere rijpheid heeft bereikt:

Amanita muscaria	Lactarius tabidus (ss. Kühn + Romagn.?)
Lactarius glyciosmus	Lactarius turpis
Lactarius quietus	

Rotterdam, Kralingerhout (5 deeln. + 6 meelopers)
Hoewel de paddestoelendichtheid niet hoog was, werden vele aardige soorten gevonden.

! Conocybe blattaria (niet C. togularis, zoals destijds gezegd)	! Lepiota acutesquamosa
! Flammula oedipus (= F. sordida)	! Lepiota sistrata (= L. seminuda)
! Galactinia celtica?	! Mycena citrinomarginata?
! Galactinia proteana?	! Mycena acicula
! Galactinia succosa	! Mycena adonis
! Inocybe hirtella	! Pluteus cinereofuscus
! Inocybe pusio	! Pluteus villosus
! Inocybe terrifera?	! Pustularia catinus
	! Stropharia squamosa

Reeds in het begin van de middag sloot zich een groepje van ± 6 jongens van tussen de 14 en 18 jaar bij de excursie aan. Deze "meelopers" legden een grote interesse aan de dag en bleken scherpe ogen te hebben.

Wageningen, Oranje Nassau Oord (± 14 deeln.)
De opkomst was goed door het grote aantal introducé's. Hoewel het aantal paddestoelen niet groot was, was er veel variatie. Als meest opmerkelijke vondst geldt! Agrocybe firma: een soort die nog niet eerder uit ons

land werd gerapporteerd. Het zal bovendien nog maar zelden zijn voorgekomen, dat op één middag vier Xylaria-soorten werden gevonden: X. carpophila, X. hypoxylon, ! X. longipes, en X. polymorpha. De vondst van X. longipes was de tweede in Nederland.

24/25 september:

FLORACOMMISSIE-WEEKEND TE BEILEN

Op zaterdagmiddag werd het Mantingerbos bezocht. Dit natuurmonument is één van de laatste resten van de eiken-hulst bossen die vroeger grote delen van Drente bedekt moeten hebben. De mycoflora had tijdens ons bezoek een vrij schamel aanzien. Opvallend was het voorkomen van een kleine vorm van ! Hypholoma fasciculare welke op tientallen stronken voorkwam, soms samen met de veel grotere gewone vorm, maar dan toch in gescheiden toefen. Enige andere vermeldenswaardigheden zijn:

! Cortinarius delibutus ! Merulius rufus
! Lepiota brebissonii ! Pistillaria quisquiliaris

's Avonds werd een bezoek gebracht aan het biologisch station te Wijster en vertoonde Dr J.J. Barkman een aantal kleuren-dia's van fungi.

Zondags werden de staatsbossen bij Spier en Wijster doorkuist. Opvallend was de grote variatie in terrein- en vegetatietypen. Hier volgt een kleine selectie van de vondsten:

Koelevaartsveen; douglassparrenbos:

! Galerina camerina ! Mycena leptocephala
! Hypholoma epixanthum ! Mycena stylobates
! Mutinus ravenelii?

Zandveen; lariksbos:

! Inocybe xanthomelaena

Ven "Poort twee"; o.a. sphagnum vegetaties:

! Omphalia sphagnicola ! Tyromyces tephroleucus

Lheebroekerzand; jeneverbessenbosje, dennenbos:

! Flammula astragalina ! Russula paludosa
! Russula adusta

Kibbelhoek; eikenbosje, berkenbos, heide:

Amanita porphyria	! Cortinarius bolaris
! Collybia spec.	! Cortinarius pholideus

8 oktober:

Apeldoorn, Het Loo (4 deeln.)
Dit prachtige oude bos verdient meer aandacht! Hoewel de omstandigheden niet gunstig waren, werden heel wat aardige soorten gevonden. Enige daarvan zijn:

! Hydnellum velutinum var. sponigiosipes	! Mutinus caninus
	! Russula solaris
! Naucoria subincarnata	! Stropharia squamosa
! Marasmius splachnoides	

Breukelen, Over-Holland (5 deeln.)
Geen grote oogst. Meest gewone soorten. 't Meest interessant en 't meest typisch voor het terrein waren Inocybe asterospora en Lactarius fulvissimus. De dauwbramen waren een dankbare aanvulling op het repertoir.

Wassenaar, Meijendel (4 deeln.)
Opkomst bedroevend. Aantal paddestoelen evenredig. De beste vondst was ! Leucopaxillus albissimus, reeds vroeger daar vandaan bekend onder de naam Clitocybe of Leucopaxillus paradoxus.

15/16 oktober:

Leersum - Amerongen (24 deeln.)
Gelukkig vormde een goed bezocht landelijk weekend een prettig sluitstuk van het excursieseizoen. De aanwezigheid van Mr. Reid uit Kew en gedurende de zondag ook van Dr. Singer en echtgenote uit Tucuman, zette dit weekend bijzondere luister bij.

Zaterdagmiddag werd een tocht gemaakt naar het Leersumse veld. Er waren vrij veel paddestoelen, maar vooral gewone soorten. Dit verschijnsel doet zich veel voor in regenrijke betrekkelijk koude najaren. Er werd een mooie standplaats van ! Boletinus cavipes gevonden, terwijl we het geluk hadden een terrein te ontdekken met veel brandplekken. Hier groeiden Flammula carbonaria, Mycena megaspora,

Omphalia maura, soorten uit de groep Lyophyllum (Collybia, Tephrophana) atratum en diverse discomyceten.

Op zondagmorgen bleek het kasteelbos van Amerongen vrijwel geheel zonder fungi te zijn. Vermoedelijk was het voor een kleibos te laat in het seizoen. Betere resultaten werden behaald op de Amerongse berg, in de omgeving van het Berghuis. Sommige soorten kwamen massaal voor, bijvoorbeeld Lactarius hepaticus in de dennenbossen. Op enkele plaatsen werd de Sponszwam, ! Sparassis crispa aangetroffen. Mr. Reid vond ! Marasmius impudicus; een tweede vondst voor ons land. Ook de zeldzame ! Marasmius fuscopurpureus werd aangetroffen. ! Cantharellus tubaeformis groeide op verschillende plaatsen.

Het landgoed Zuylestein tussen Leersum en Amerongen leverde 's middags niet veel nieuws meer op. Een platte, + 1 cm grote, groen-zwarte discomyceet op hout bleek ! Catinella olivacea te zijn, een soort tot nu toe onbekend in Nederland. Op een brandplek stond zeer fraai ! Coprinus boudieri.

C. Bas.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

UIT DE TIJDSCHRIFTEN

M.F. Madelin: Visible changes in the vegetative mycelium of Coprinus lagopus Fr. at the time of fruiting. Trans.Brit.Myc.Soc. 43 (1): 105-110.1960.

Kolonies van Coprinus lagopus, het Hazepootje, op agar in petrischalen, bestaan uit dunne hyphen, totdat ze twee dagen oud zijn. Daarna beginnen bepaalde hyphen in de agar aanmerkelijk op te zwellen. Ze worden dan gevuld met een dichte, lichtbrekende inhoud, die sterk kleurt in J KJ. Als het mycelium vruchtlichamen begint te vormen, ontstaan in de opgezwollen cellen vacuolen, die snel in grootte toenemen, totdat de sterk lichtbrekende inhoud geheel verdwenen is. Het ziet er dus naar uit, dat het mycelium eerst voorraadcellen vormt, en dat de inhoud van deze voorraadcellen voor de groei van het vruchtlichaam wordt gebruikt.

De sterk lichtbrekende inhoud van de opgezwollen cellen bestaat vermoedelijk uit veel glycogeen en gedeeltelijk misschien ook uit proteïnen.

- -

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Bestuur.

G.L. van Eyndhoven, voorz., Floraplein 9, Haarlem.
Dr. G.A. de Vries, ond.-voorz., Chopinlaan 1, Baarn.
Mej. Dr. A. Jaarsveld, secr., Hugo de Vries-laboratorium, Plantage Middenlaan 2a, Amsterdam-C.
Mej. J.P.S. Smit, penningm., Nic. Maesstraat 135, Amsterdam-Zuid, postrek. 90902, t.n.v. penningm. N.M.V.
Dr. R.A. Maas Geesteranus, bibl., Rijksherbarium, Nonnensteeg 1, Leiden.
Dr. M.A. Donk, voorz. Flora-comm., Pr. Mauritslaan 18, Den Haag.

Contributie.

De contributie bedraagt f. 6,50 per jaar voor gewone leden en f. 3,50 voor huisgenootleden en studentleden.

- -

vervolg van pag 41, Excursie Heeze

Agaricacaee noemen we slechts Leptonia euchrous (Fr.ex Pers.), een zeldzame Leptonia uit de groep der "Staalsteeltjes" (Lampropodes) en Psathyrella squamosa, die we veel op beukeblad vonden- De hoed is vooral bij jonge ex. geheel geschubd. Van de Polyporacaee vonden we zeer fraaie ex. van Hapalopilus Schweinitzii, elk jaar aan de voet van dezelfde Den te vinden, en Gloeophyllum (Lenzites) sepiarium.

's Namiddags hebben we een bezoek gebracht aan een stuk oude Peel tussen Liesel en Helenaveen. Hier hebben in 1959 geweldige veenbranden gewoed. Na de vele regens van zomer en herfst stond het er nu vol paddestoelen, vele soorten zijn gebonden aan brandplekken. We noemen slechts Geopetalum carbonarium, Flammula carbonaria (duizenden!), Psathyrella pennata (die veel lijkt op Psath.squamosa) en op verbrande Berken Daldinia concentrica.

Dit gebied is wel is waar nogal afgelegen, maar een bezoek toch zeer de moeite waard. P.B. Jansen.

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Wijzigingen en aanvullingen ledenlijst
1960, 4: 7 november 1960

Adreswijzigingen:

G.J.F. Becker: p/a Kamminga, Blankenslaan 77, Hoogeveen.
Mej. J. van Dragt: Willemsparkweg 84 I, Amsterdam Z.
J. Gremmen: Nobelweg 42, Wageningen.
Dr. J. Kalff, Kerkstraat 18, Mook.
K.Kimstra, Kamerlingh Onneslaan 56, Badhoevedorp.

Nieuwe Leden:

R. Frieke, Burgemeester Fockstraat 22 III, Amsterdam-W 2; Student-lid per 1.1.60.
A. Klein, Katendrechtselagedijk 272 B, Rotterdam-21; lid per 1.1.61.
L.M. Pegtel, Vrouwenmadestr. 3, Roosendaal (N.B.); lid per 1.1.61.

Bedankt als lid per 1.1.61:

Dr.Ir. A.P. Kole, Dr. Boeslaan 5, Wageningen.
Prof.Dr. E.v.Slogteren, Binnenweg 6, Bennekom.

C O N T R I B U T I E 1 9 6 1

Onze Penningmeesteresse verzoekt de leden om hun contributie 1961 vóór 1 april a.s. te willen storten of overmaken op giro 90902 ten name van de penningm. der Nederl. Mycologische Vereniging te Amsterdam. Wie op die datum niet heeft gegireerd krijgt dan een schriftelijk verzoek om dat alsnog te doen en moet fl. 0,25 meer betalen. Enkele leden meenden bij betaling na 1 april toch te kunnen volstaan met het niet-verhoogde bedrag. Laten zij nu vóór 1 april gireren, dat bespaart én de vereniging en hun zelf extra kosten!

J.P.S. Smit.

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-